

Ruoka-alan taloudellinen ja alueellinen merkitys Suomessa

Marja Knuuttila, Luonnonvarakeskus

Eero Vatanen, Itä-Suomen yliopisto

Jyrki Niemi, Luonnonvarakeskus

Public Private Partnership -hanke, jota rahoittavat

Luonnonvarakeskuksen (Luke) lisäksi

Agronomiliitto ry

Agrologien Liitto ry

Elintarviketeollisuusliitto ry

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry

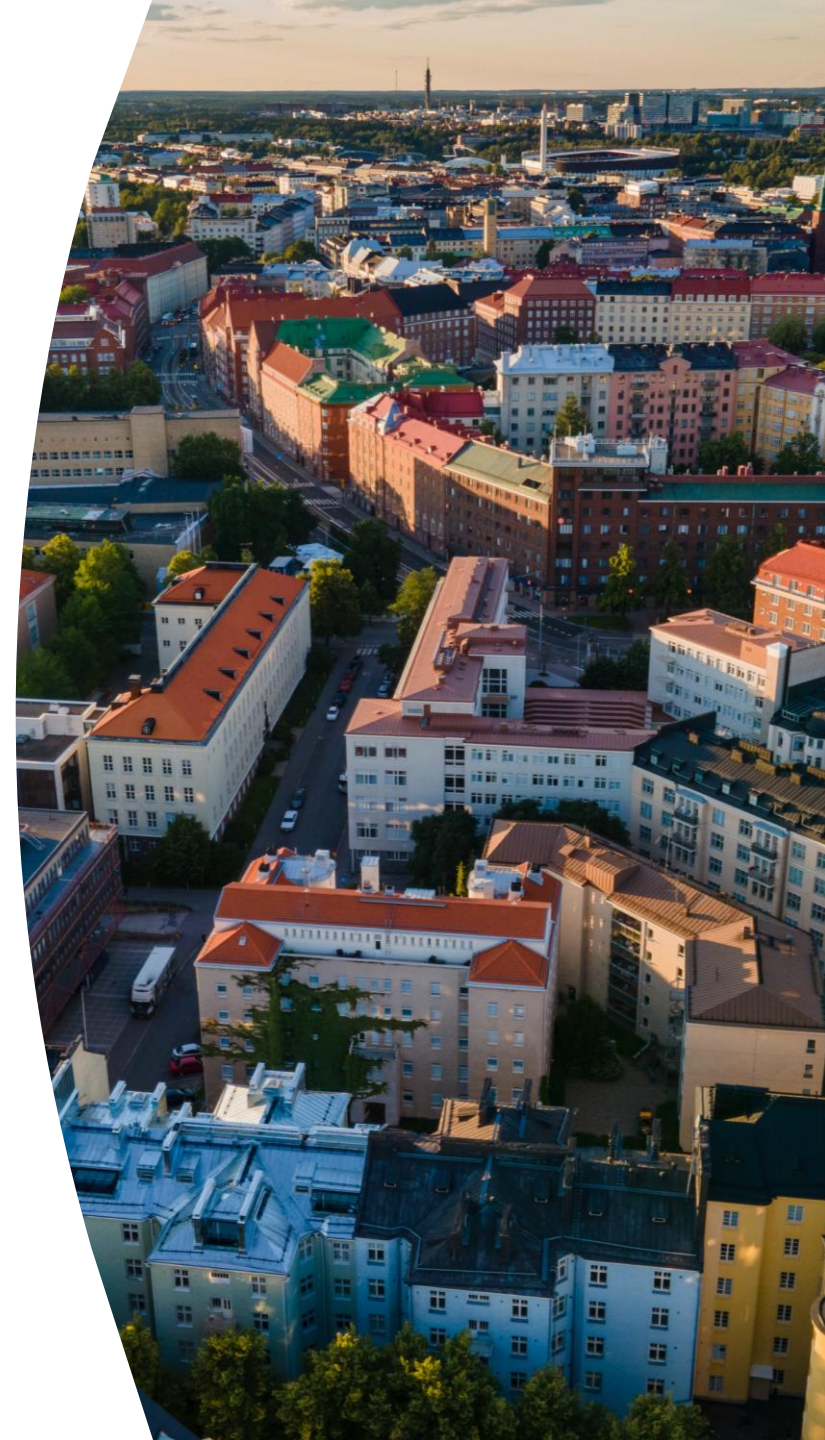
Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Päivittäistavarakauppa ry

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry

Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund r.f

Hankkeessa...

...on selvitetty kotimaisen ruokasektorin **työllisyys-, arvonlisäys- ja verovaikutukset** vuosilta 2018–2021 koko maassa ja vuonna 2021 maakunnittain.

Vaikutukset sisältävät välittömät ja välilliset vaikutukset. Välittömät vaikutukset ovat ruoka-alan oma työllisyys ja oma arvonlisäys. Välilliset arvonlisäys- ja työllisyysvaikutukset ovat ruoka-alan toimialojen panosostojen kautta kotimaassa syntyvät vaikutukset muilla kuin elintarvike-toimialoilla.

Ruoka-ala

Ruoka-alan työllisyys- ja arvonlisäys- vaikutukset koko maassa

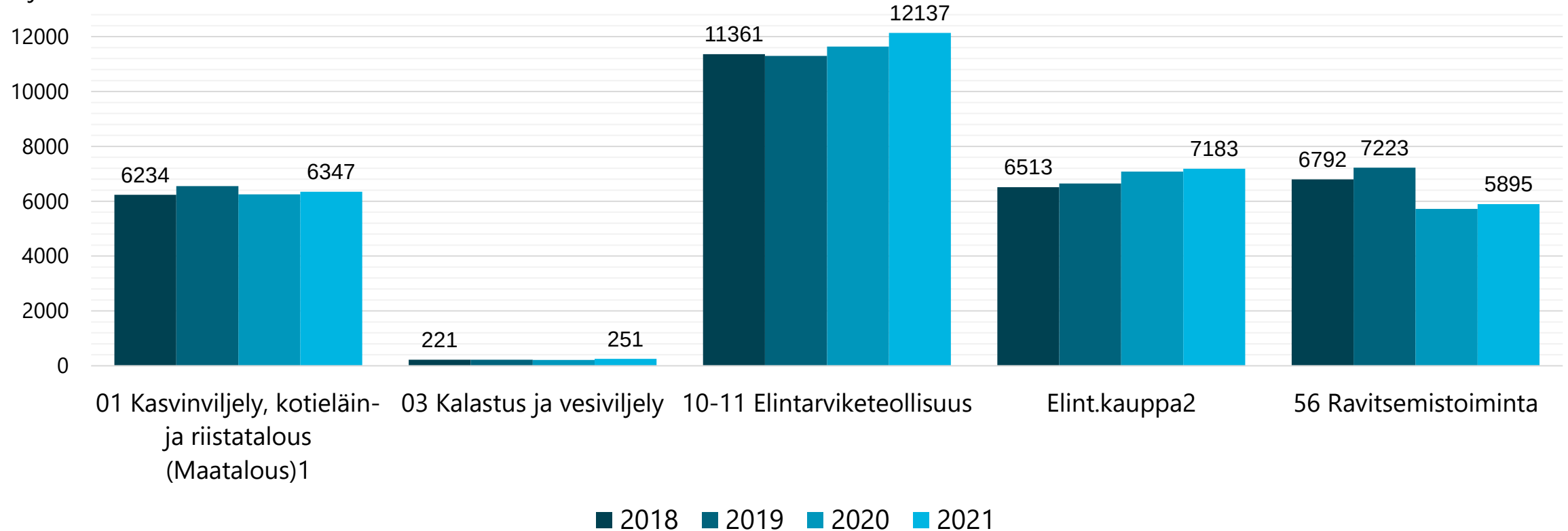
Marja Knuuttila, erikoistutkija,
Luonnonvarakeskus

Tuotoksen kehitys ruoka-alalla vuosina 2018-2021

- Ravitsemistoiminnan tuotos laski koronarajoitusten vuoksi

Milj. euroa

Tuotos kuvaa ruoka-alan kunkin toimialan kokonaisarvon. Tuotos jakaantuu välituotekäyttöön ja arvonlisäykseen.

- **Välituotekäyttö** sisältää tuotannossa panoksina kulutetut tavarat ja palvelut.
- **Arvonlisäys** jää jäljelle kun tuotoksesta vähennetään välituotekäyttö.
 - Arvonlisäys muodostuu maksetuista palkoista sivukuluineen, koneiden ja rakennusten kulumisesta (poistot) sekä toimintaylijäämästä.

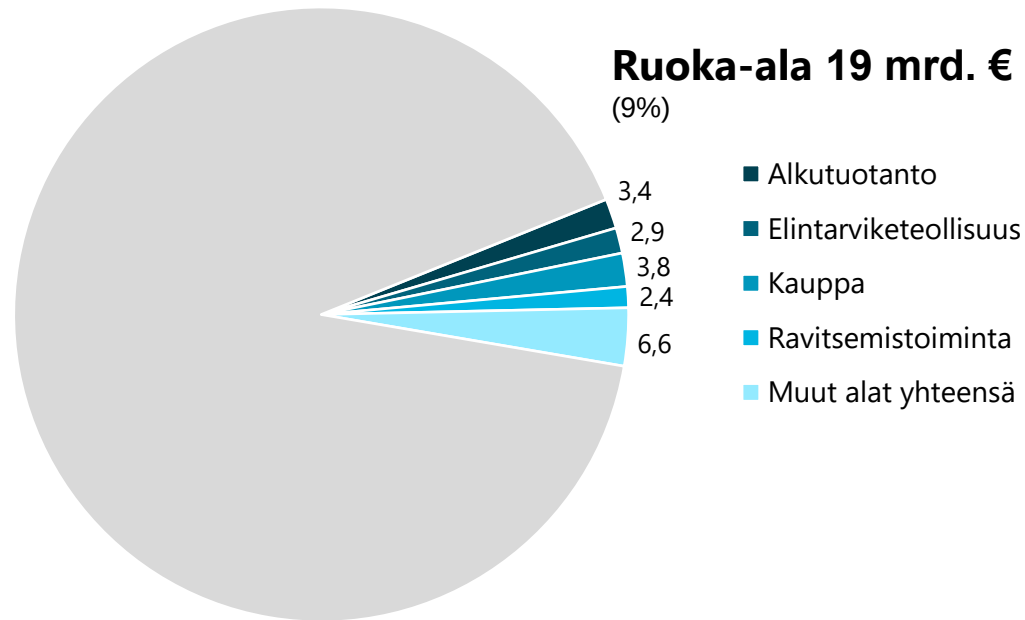

**Ruoka-alan kunkin toimialan välittömien
arvonlisäysvaikutusten lisäksi tässä
selvityksessä on huomioitu tavara- ja
palveluhankintojen kautta syntyvät välilliset
arvonlisäysvaikutukset muilla toimialoilla**

Ruoka-ala tuottaa arvonlisäystä runsaat 19 miljardia euroa eli lähes 9 prosenttia koko maan arvonlisäyksestä

Arvonlisäys 217 mrd. €

(koko maa)

- Eniten arvonlisäystä muodostuu elintarvikekaupassa tukku- ja vähittäiskauppa yhteen laskien (3,8 mrd. euroa), toiseksi eniten maataloudessa tuet mukaan lukien (3,4 mrd. euroa).
- **Muilla kuin varsinaisilla ruoka-alan toimialoilla tavara- ja palveluhankinnoissa syntyy arvonlisäystä 6,6 mrd. euroa.**

Maatalouden arvonlisäykseen on tässä selvityksessä laskettu kaikki maksetut tuet (1,8 mrd. euroa), joista noin 700 milj. euroa maksetaan EU:n budjetista ja 1,1 mrd. euroa kansallisesta budjetista.

Yli kolmannes ruoka-alan arvonlisäyksestä välillisiä vaikutuksia

- Välilliset vaikutukset ovat suuria erityisesti elintarviketeollisuudessa ja maataloudessa.
- Ruoka-ala käyttää alan tuotteita tuotannossa: elintarviketeollisuus maatalouden raaka-aineita, maatalous elintarviketeollisuuden eläinrehua, ravitsemistoiminta raaka-aineita ja jalosteita. Näitä ei lasketa moneen kertaan.

		2018	2019	2020	2021
0 Kasvinviljely, kotieläin- ja riistatalous ¹	Välitön	2 888	3 155	3 233	3 261
	Välillinen	1 092	1 156	1 044	886
	Kokonais	3 980	4 311	4 277	4 147
03 Kalastus ja vesiviljely	Välitön	119	115	108	135
	Välillinen	17	28	29	32
	Kokonais	136	143	137	167
10-11 Elintarviketeollisuus	Välitön	2 737	2 855	2 948	2 921
	Välillinen	3 697	3 816	3 842	3 951
	Kokonais	6 434	6 671	6 790	6 872
Elint.tukkukauppa ²	Välitön	1 218	1 264	1 420	1 332
	Välillinen	677	741	742	731
	Kokonais	1 895	2 004	2 163	2 063
Elint.vähittäis-kauppa ²	Välitön	2 247	2 269	2 394	2 467
	Välillinen	1 208	1 234	1 246	1 299
	Kokonais	3 455	3 503	3 640	3 767
Ravitsemispalvelut	Välitön	2 901	3 079	2 352	2 359
	Välillinen	2 276	2 478	1 973	2 030
	Kokonais	5 177	5 557	4 325	4 389
Ruoka-ala ³	Välitön	12 111	12 736	12 455	12 476
	Välillinen	6 742	7 125	6 594	6 583
	Kokonais	18 853	19 861	19 049	19 058
Ruoka-ala %-osuus	Välitön	6	6,1	6	5,7
	Välillinen	3,4	3,5	3,2	3,1
	Kokonais	9,4	9,6	9,2	8,8

Välitön, välillinen ja kokonaisarvonlisäysvaikutus 2018-2021 milj. € ja osuus kansantaloudessa %

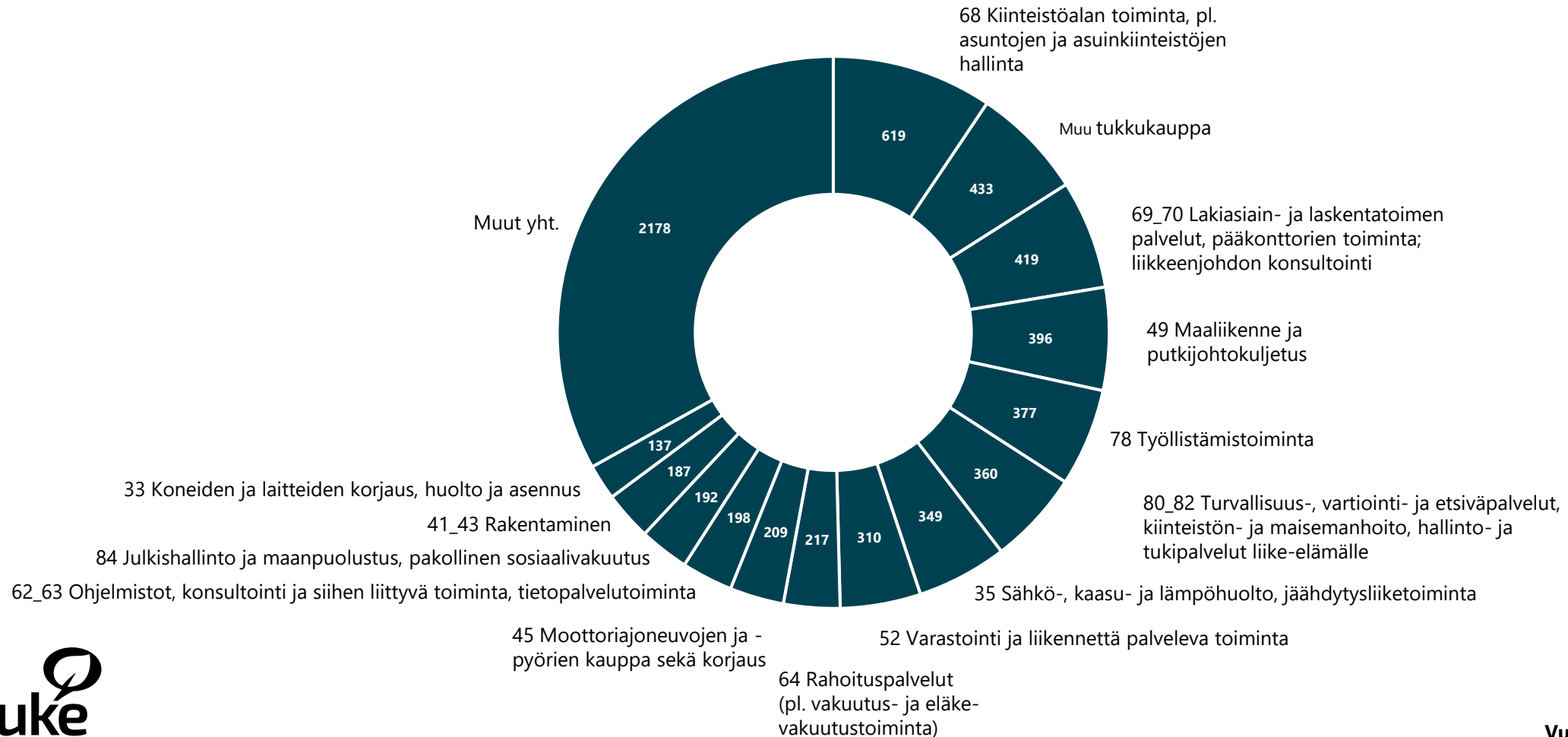
¹ Sisältää eli perushintaan lisätty Muut tuotantotukipalkkiot, jotka Maataloudessa n. 1,5 mrd. euroa (jolloin tuki yht. n. 1,8 mrd. €).

² Elint. tukkukaupan ja Elint. vähittäiskaupan tuotos on välitysmarginaali (ei sisällä välitettäviä kauppavaraita). Arvioitu tilastoista.

³ Ristikkäiset vaikutukset poistettu.

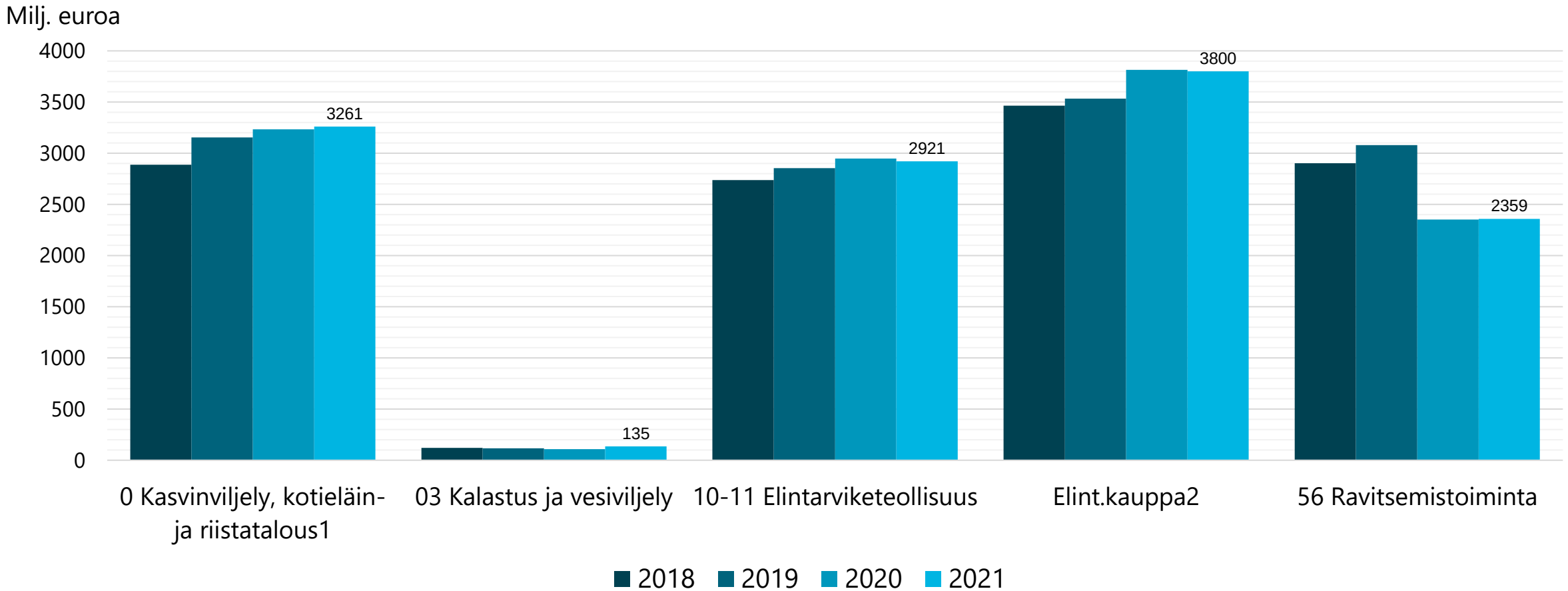
Ruoka-alan välilliset vaikutukset yltävät kaikille aloille

- tavara- ja palveluhankintojen kautta syntyy arvonnisäystä muilla toimialoilla yhteensä 6,6 mrd. euroa

Arvonlisäyksen kehitys ruoka-alalla vuosina 2018-2021

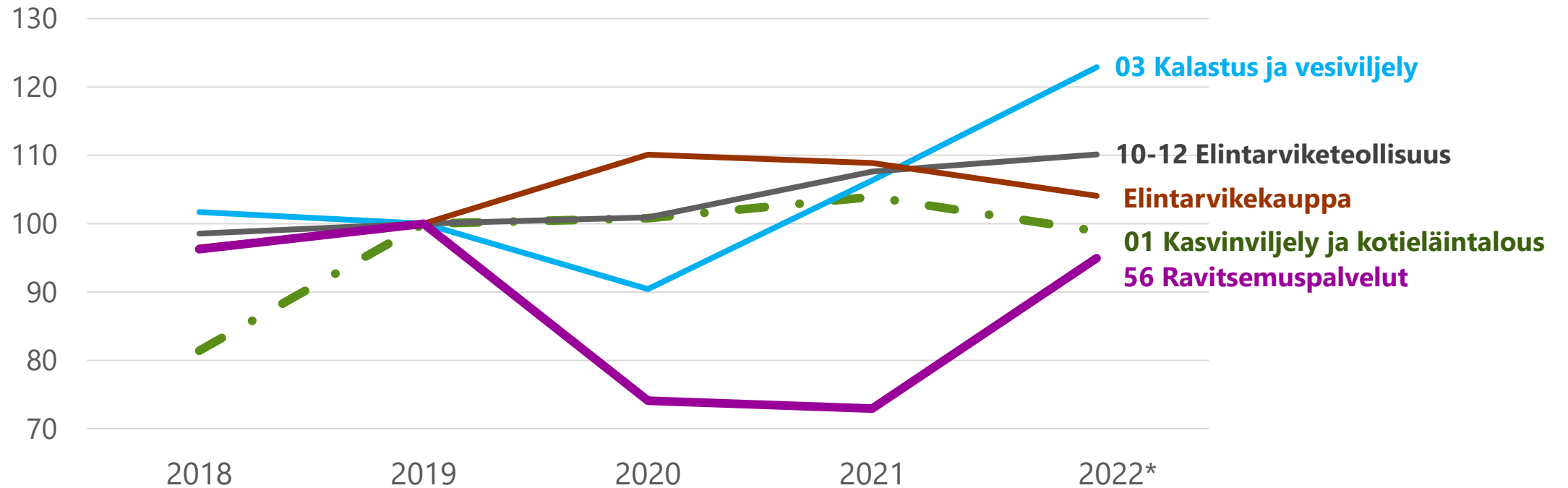
– ravitsemistoiminnan arvonlisäys laski vuosina 2020 ja 2021

Ravitsemistoiminnan arvonlisäyksessä merkittävä palautuminen vuonna 2022

Indeksi 2019 = 100

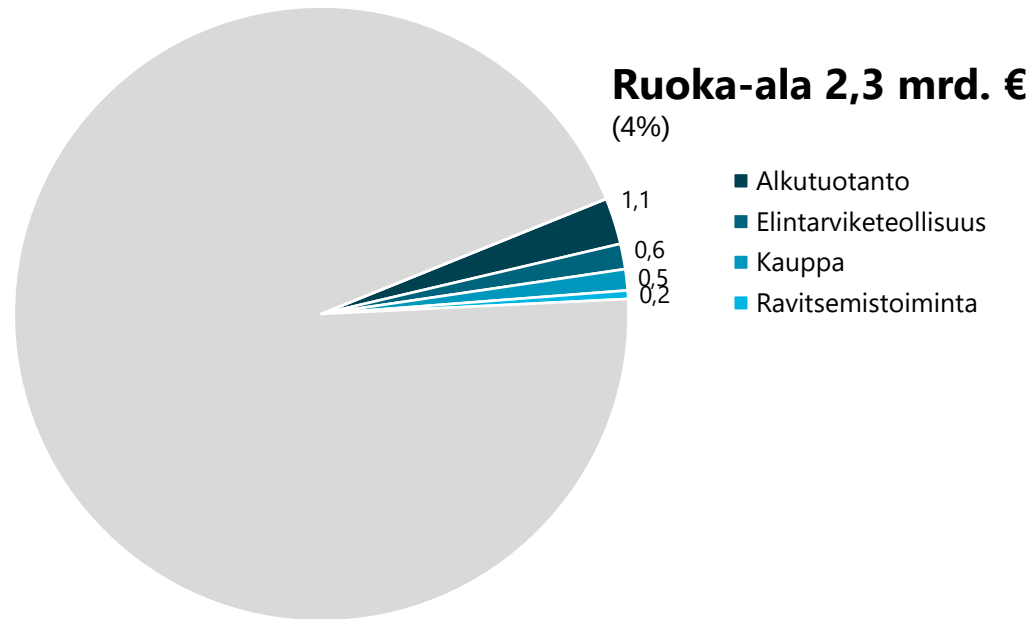
Arvonlisäys kiintein hinnoin

Ruoka-alan välittömät investoinnit ovat 2,4 miljardia euroa vuodessa eli noin 4 prosenttia kansantalouden investoinneista.

Investoinnit 59 mrd. €

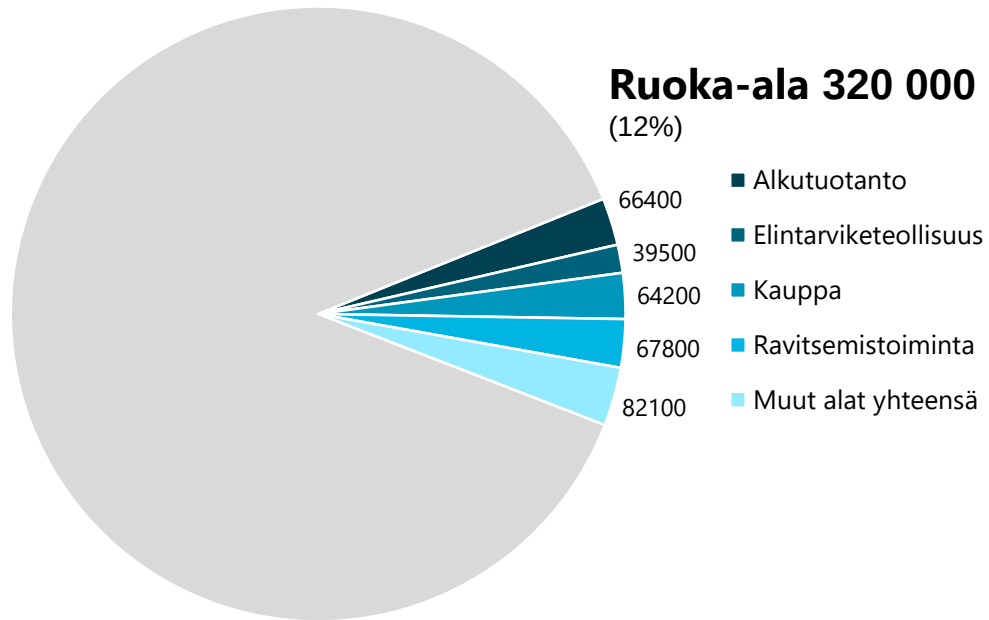
(koko maa)

- Maatalous on suurin investoija, myös tuotannon arvoon suhteutettuna.
- Myös elintarvikekaupan ja elintarviketeollisuuden investoinnit ovat ravitsemistoimintaa suuremmat.

Ruoka-ala työllistää yhteensä 320 000 henkeä eli 12 prosenttia koko maan työllisistä

Työlliset 2,7 milj.
(koko maa)

- Eniten ruoka-ala työllistää ravitsemistoiminnassa (67 800 hlöä), toiseksi eniten alkutuotannossa (66 400 hlöä) ja kolmanneksi eniten kaupassa (64 200 hlöä).
- Ruoka-alan tavara- ja palveluhankinnoissa työllistyy välillisesti 82 000 henkeä muilla kuin varsinaisilla ruoka-alan toimialoilla.

Ruoka-ala työllistää edelleen eniten ravitsemistoiminnassa

vaikka Covid-19-kriisin myötä työllisten määrä ravitsemisalalla vähentyi

	2018	2019	2020	2021
56 Ravitsemistoiminta	74,1	78,9	67,6	67,8
01 Kasvinviljely, kotieläin- ja riistatalous	65,3	64,3	66,7	64,7
Elint. vähittäiskauppa.	51,3	50,3	48,3	50,5
10-11 Elintarviketeollisuus	38,9	38,7	39,2	39,5
Elint. tukkukauppa	13,4	13,8	14,7	13,7
78 Työllistämistoiminta	12,7	15,4	11,5	12,4
80_82 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut, kiinteistönhoito, hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	8,9	9,2	8,8	8,5
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	7,0	7,2	7,6	7,1
69_70 Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut, pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi	5,1	5,0	5,2	5,4
Muu tukkukauppa	5,3	5,0	4,4	4,5
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	3,8	4,0	4,0	3,7
45 Moottoriajoneuvojen ja -pyörien kauppa sekä korjaus	3,4	3,0	3,3	3,0
84 Julkishallinto ja maanpuolustus, pakollinen sosiaalivakuutus	3,2	3,1	2,9	2,7
41_43 Rakentaminen	4,6	4,7	3,5	2,6
74_75 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle, eläinlääkintäpalvelut	2,2	2,5	2,4	2,4
62_63 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta, tietopalvelutoiminta	3,4	3,5	1,8	2,1
Muut yht.	31,5	33,1	31,6	29,5
Yhteensä	334,1	341,8	323,6	320,0

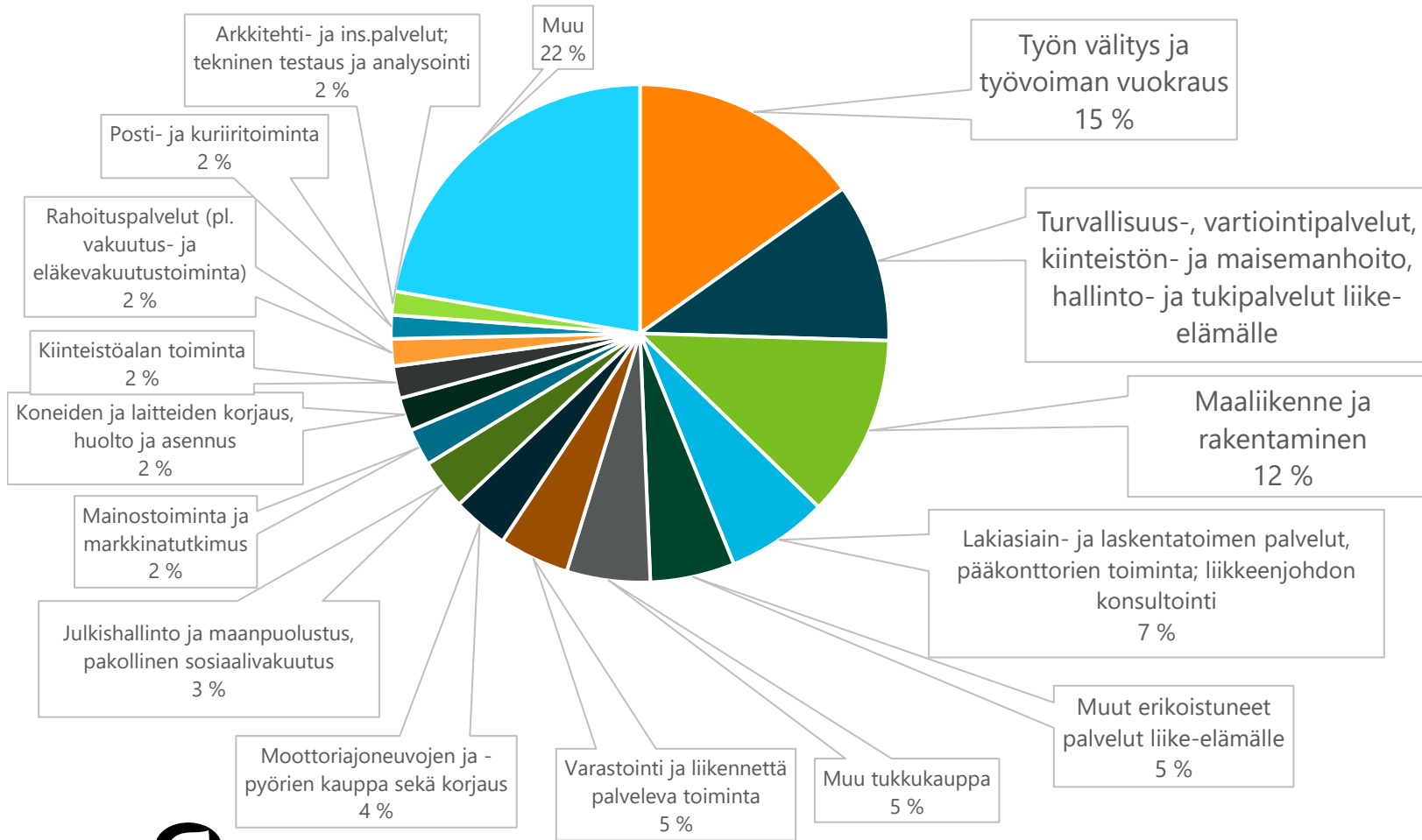
Työllisyysvaikutuksista välillisiä on noin neljännes

	0 Kasvinviljely, kotieläin- ja riistatalous ²	03 Kalastus ja vesiviljely	10-11 Elintarviketeolli- suus	Elint.tukkukaup- pa ³	Elint.vähittäis- kauppa ³	Ravitsemispal- velut	Ruoka-ala ⁴	Ruoka-ala %-osuus
	Välitön	Välitön	Välitön	Välitön	Välitön	Välitön	Välitön	Välitön
2018	65,3	1,7	38,9	13,4	51,3	74,1	244,7	9,3
2019	64,3	1,6	38,7	13,8	50,3	78,9	247,6	9,3
2020	66,7	1,7	39,2	14,7	48,3	67,6	238,2	9,1
2021	64,7	1,7	39,5	13,7	50,5	67,8	237,9	8,9
	Välillinen	Välillinen	Välillinen	Välillinen	Välillinen	Välillinen	Välillinen	Välillinen
2018	13,9	0,2	60,9	9,8	14,8	34,4	89,3	3,4
2019	14,1	0,3	59,7	10,8	15,0	37,1	94,1	3,5
2020	12,7	0,3	60,7	10,8	15,5	28,1	85,4	3,3
2021	10,5	0,4	59,8	10,4	15,4	28,4	82,1	3,1
	Kokonais	Kokonais	Kokonais	Kokonais	Kokonais	Kokonais	Kokonais	Kokonais
2018	79,2	1,9	99,8	23,2	66,2	108,5	334,07	12,7
2019	78,4	1,9	98,4	24,6	65,4	116,0	341,8	12,8
2020	79,4	2,0	99,9	25,5	63,9	95,7	323,6	12,3
2021	75,2	2,1	99,3	24,1	65,9	96,2	320,0	12,0

Maatalous työllistää eniten elintarviketeollisuudessa rehuhankinnoilla, maatalous- ja konekaupassa, kone- ja laitehuollossa sekä korjausrakentamisessa.

Elintarviketeollisuuden suurin työllistävä vaikutus puolestaan kohdistuu maatalouteen raaka-ainehankintoina.

Ruoka-alan tuotannon vaikutukset yltävät kaikille aloille – välillisissä tavara- ja palveluhankinnoissa työllistyy 82 100 henkeä

Muista aloista eniten ruoka-ala työllistää

- työn välityksessä ja työvoiman vuokrauksessa. Nämä ovat tärkeitä kaupan alalla ja ravitsemistoiminnassa sekä myös elintarviketeollisuudessa
- erilaisissa tukipalveluissa turvallisuus- ja kiinteistöalalla sekä liike-elämän palveluissa
- kuljetuksessa ja varastoinnissa

Ruoka-alan työllisyys- ja arvonlisäys- vaikutukset maakunnissa

Eero Vatanen
vieraileva tutkija, Itä-Suomen yliopisto,
Karjalan tutkimuslaitos

Maakuntalaskenta 2021

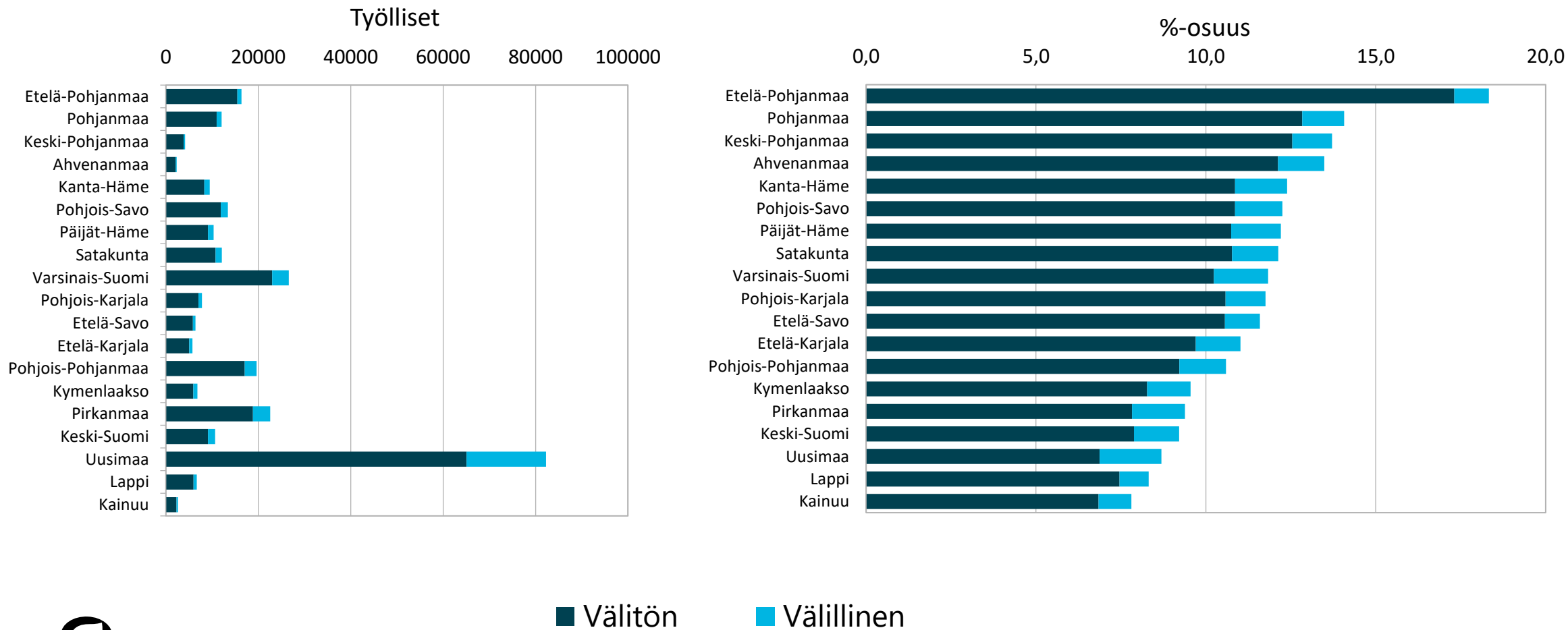
Ruoka-alan vaikutusten laskenta on mahdollista tehdä, kun ensin johdetaan maakunnalliset panos-tuotostaulukot. Johdettuja taulukoita "paremmat" Tilastokeskuksen tuottamat viralliset taulukot on viimeksi julkaistu vuodelta 2002

Maakuntalaskennan aineistot ja menetelmät

- **Maakuntien** panos-tuotostaulukot johdetaan koko maan panos-tuotostaulukoista sijaintiosamäärämenetelmien avulla, kun Tilastokeskuksen aluetilinpidon ja alueellisen yritystoiminnan tilastoiden avulla määritellään maakuntien toimialojen tuotos-, arvonlisäys- ja työllisyystiedot (**välittömät vaikutukset**).
- **Maakunnan panos-tuotostaulukon ja tuotosmallin** avulla voidaan laskea maakunnan ruoka-alan toimialojen tuotoksen aiheuttamat **välilliset vaikutukset** toisilla toimialoilla eli maakunnassa (**kerrannaisvaikutukset**).
- Lisäksi selvityksen aikana arvioitiin Luonnonvarakeskuksen aineistojen avulla Kalastuksen ja vesiviljelyn toimialan tuotos-, arvonlisäys- ja työllisyystiedot maakunnittain.

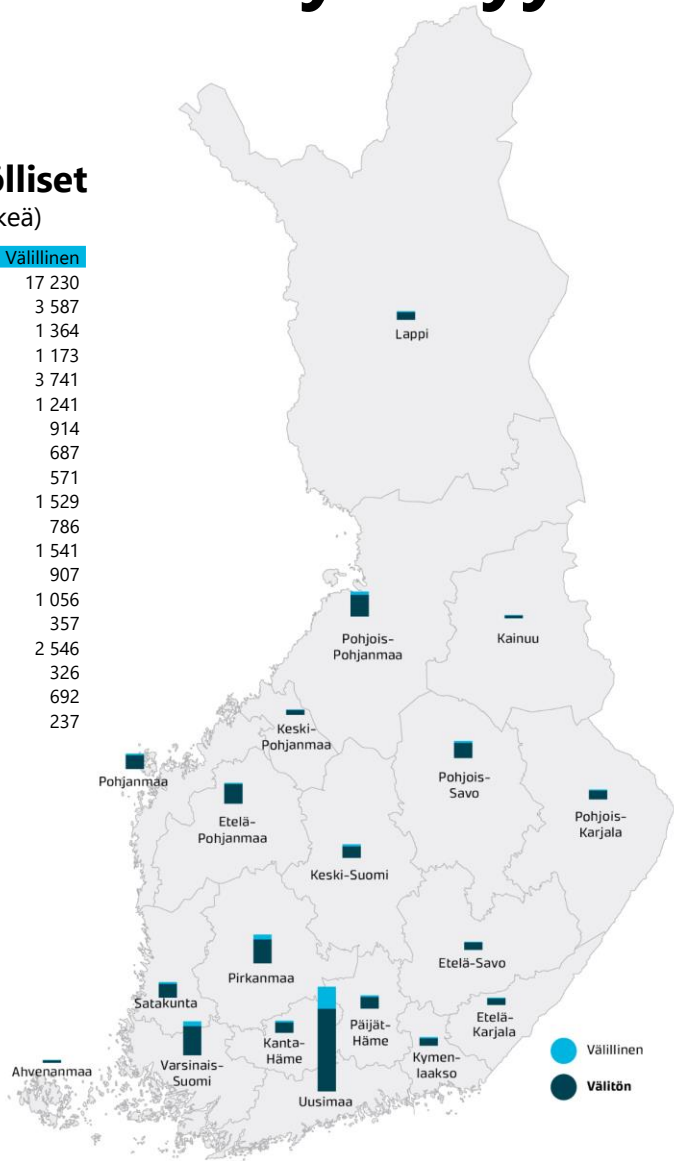
Ruoka-alan työllisyysvaikutukset maakunnittain ja osuus maakunnan työllisistä vuonna 2021

Ruoka-alan osuus työllisyydestä suurin Etelä-Pohjanmaalla

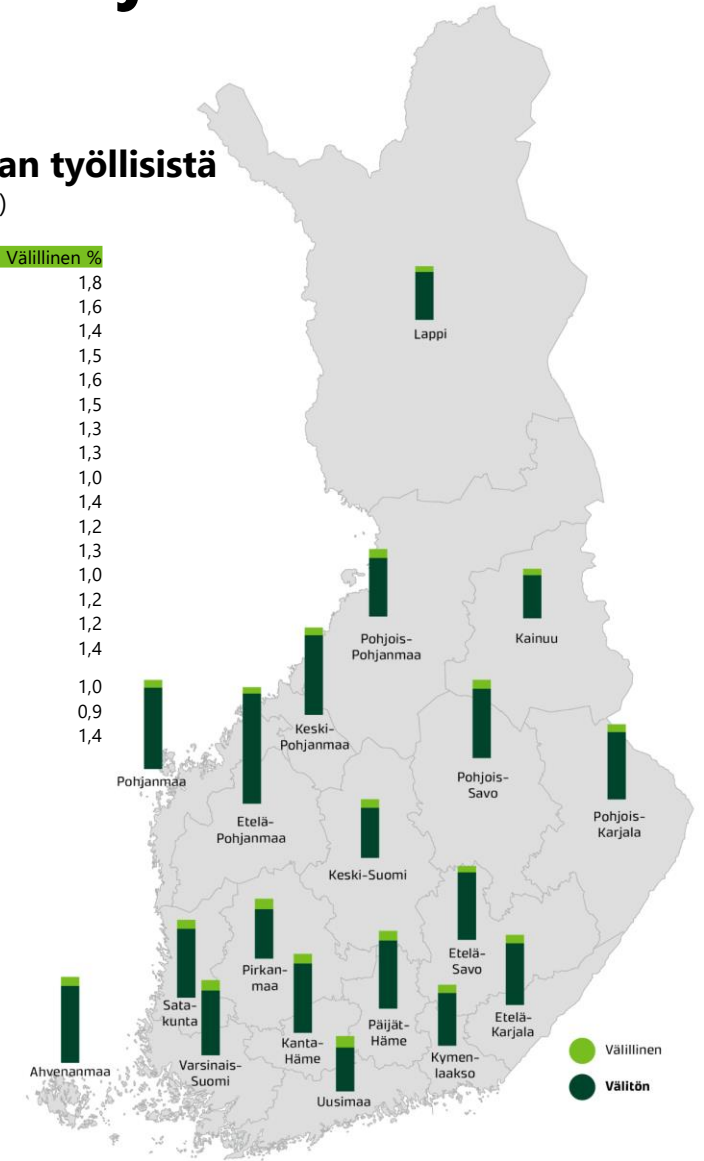
Työlliset (henkeä)

	Välitön	Väliäinen
Uusimaa	65 057	17 230
Varsinais-Suomi	23 003	3 587
Satakunta	10 755	1 364
Kanta-Häme	8 326	1 173
Pirkanmaa	18 852	3 741
Päijät-Häme	9 102	1 241
Kymenlaakso	5 923	914
Etelä-Karjala	5 072	687
Etelä-Savo	5 836	571
Pohjois-Savo	11 892	1 529
Pohjois-Karjala	7 041	786
Keski-Suomi	9 129	1 541
Etelä-Pohjanmaa	15 455	907
Pohjanmaa	11 002	1 056
Keski-Pohjanmaa	3 820	357
Pohjois-Pohjanmaa	17 064	2 546
Kainuu	2 314	326
Lappi	5 991	692
Ahvenanmaa	2 113	237

Osuus maakunnan työllisistä (%)

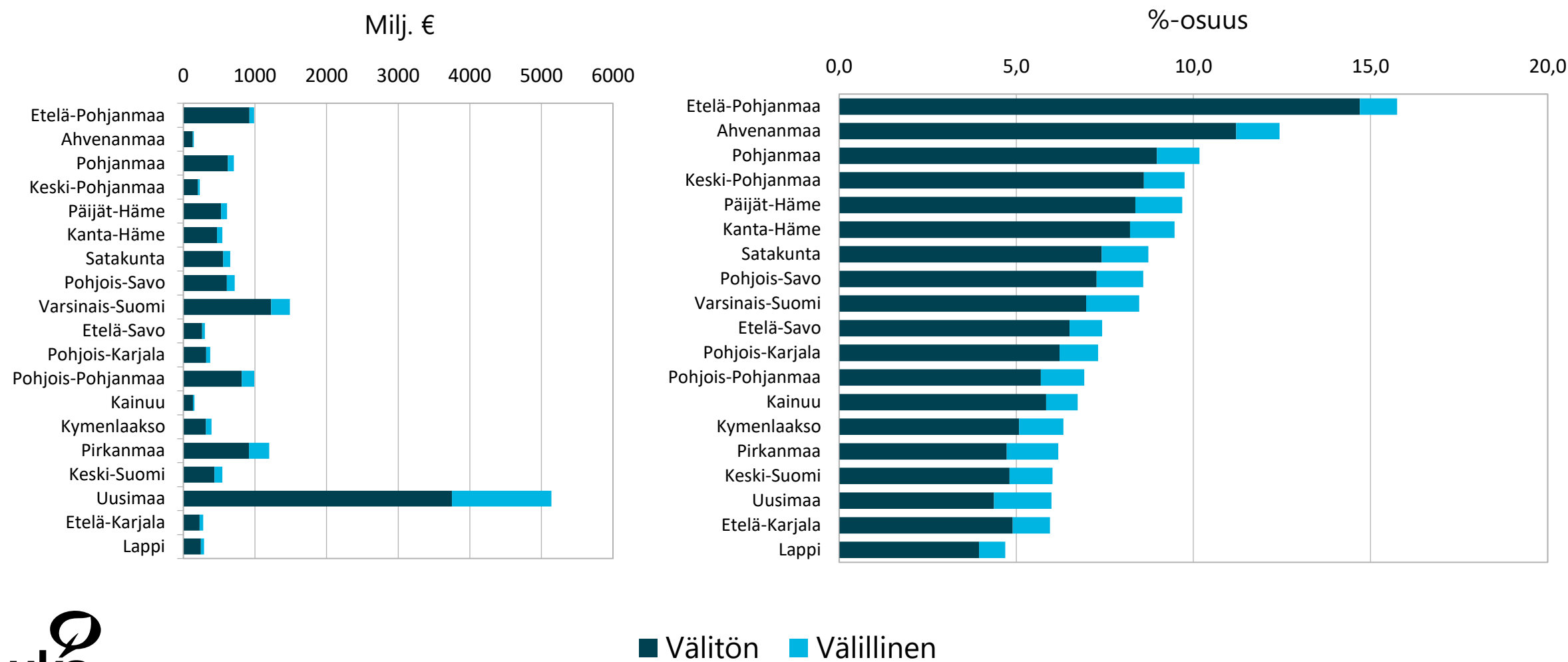
	Välitön %	Väliäinen %
Uusimaa	6,9	1,8
Varsinais-Suomi	10,2	1,6
Satakunta	10,8	1,4
Kanta-Häme	10,9	1,5
Pirkanmaa	7,8	1,6
Päijät-Häme	10,7	1,5
Kymenlaakso	8,3	1,3
Etelä-Karjala	9,7	1,3
Etelä-Savo	10,6	1,0
Pohjois-Savo	10,9	1,4
Pohjois-Karjala	10,6	1,2
Keski-Suomi	7,9	1,3
Etelä-Pohjanmaa	17,3	1,0
Pohjanmaa	12,8	1,2
Keski-Pohjanmaa	12,5	1,2
Pohjois-Pohjanmaa	9,2	1,4
Kainuu	6,8	1,0
Lappi	7,5	0,9
Ahvenanmaa	12,1	1,4

Ruoka-alan työllisyysvaikutukset maakunnittain vuonna 2021

	Välitön työllisyys	Välillinen työllisyys	Välitön %-osuus maakunnan työllisyydestä	Välillinen %-osuus maakunnan työllisyydestä	Maakunnan työllisyys
Etelä-Pohjanmaa	15455	907	17,3	1,0	89276
Pohjanmaa	11002	1056	12,8	1,2	85727
Keski-Pohjanmaa	3820	357	12,5	1,2	30460
Ahvenanmaa	2113	237	12,1	1,4	17434
Kanta-Häme	8326	1173	10,9	1,5	76669
Pohjois-Savo	11892	1529	10,9	1,4	109542
Päijät-Häme	9102	1241	10,7	1,5	84729
Satakunta	10755	1364	10,8	1,4	99892
Varsinais-Suomi	23003	3587	10,2	1,6	224743
Pohjois-Karjala	7041	786	10,6	1,2	66569
Etelä-Savo	5836	571	10,6	1,0	55282
Etelä-Karjala	5072	687	9,7	1,3	52284
Pohjois-Pohjanmaa	17064	2546	9,2	1,4	185164
Kymenlaakso	5923	914	8,3	1,3	71589
Pirkanmaa	18852	3741	7,8	1,6	240779
Keski-Suomi	9129	1541	7,9	1,3	115792
Uusimaa	65057	17230	6,9	1,8	946907
Lappi	5991	692	7,5	0,9	80344
Kainuu	2314	326	6,8	1,0	33825
Yhteensä	237748	40486	8,9	1,5	2667007

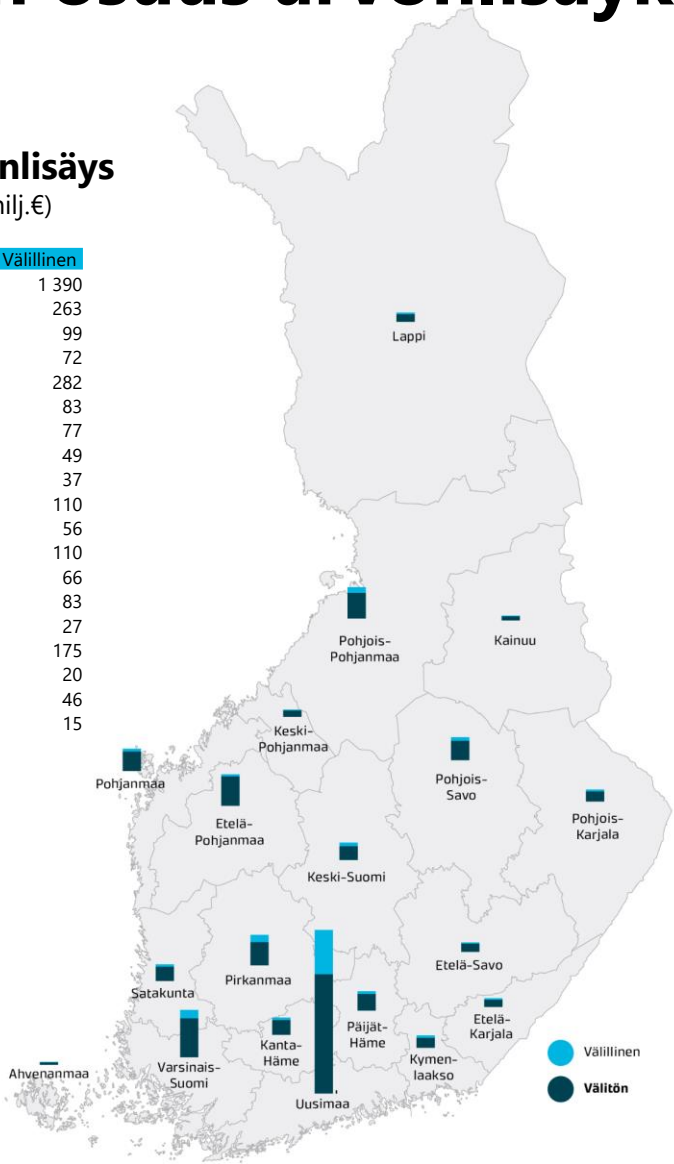
Ruoka-alan arvonnäisyvaikutukset maakunnittain ja osuus maakunnan arvonnäykestä 2021

Ruoka-alan osuus arvonlisäyksestä suurin Etelä-Pohjanmaalla

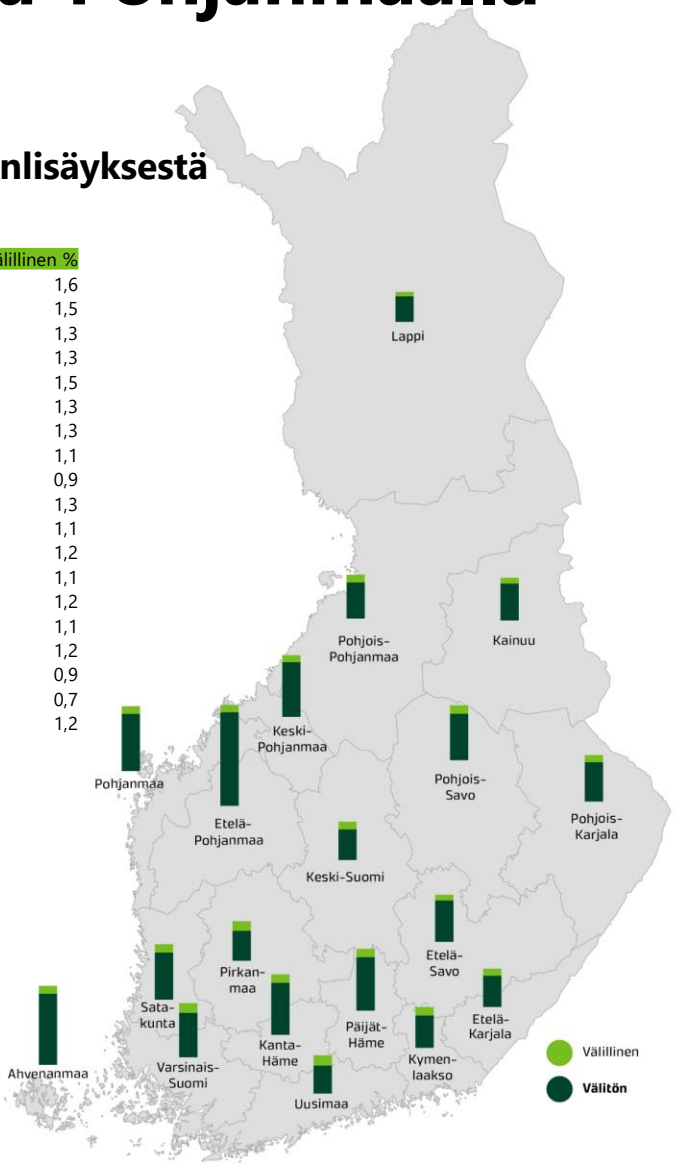
Arvonlisäys
(milj.€)

	Välitön	Väliäinen
Uusimaa	3 749	1 390
Varsinais-Suomi	1 225	263
Satakunta	556	99
Kanta-Häme	471	72
Pirkanmaa	916	282
Päijät-Häme	525	83
Kymenlaakso	314	77
Etelä-Karjala	227	49
Etelä-Savo	262	37
Pohjois-Savo	608	110
Pohjois-Karjala	319	56
Keski-Suomi	434	110
Etelä-Pohjanmaa	922	66
Pohjanmaa	620	83
Keski-Pohjanmaa	201	27
Pohjois-Pohjanmaa	815	175
Kainuu	133	20
Lappi	243	46
Ahvenanmaa	132	15

Osuus maakunnan arvonlisäyksestä
(%)

	Välitön %	Väliäinen %
Uusimaa	4,4	1,6
Varsinais-Suomi	7,0	1,5
Satakunta	7,4	1,3
Kanta-Häme	8,2	1,3
Pirkanmaa	4,7	1,5
Päijät-Häme	8,4	1,3
Kymenlaakso	5,1	1,3
Etelä-Karjala	4,9	1,1
Etelä-Savo	6,5	0,9
Pohjois-Savo	7,3	1,3
Pohjois-Karjala	6,2	1,1
Keski-Suomi	4,8	1,2
Etelä-Pohjanmaa	14,7	1,1
Pohjanmaa	9,0	1,2
Keski-Pohjanmaa	8,6	1,1
Pohjois-Pohjanmaa	5,7	1,2
Kainuu	5,8	0,9
Lappi	4,0	0,7
Ahvenanmaa	11,2	1,2

Ruoka-alan arvonalisäysvaikutukset maakunnittain vuonna 2021

	Välitön arvonalisäys milj. €	Välillinen arvonalisäys milj. €	Välitön %-osuus maakunnan arvonalisäyksestä	Välillinen %- osuus maakunnan arvonalisäyksestä	Maakunnan arvonalisäys milj. €
Etelä-Pohjanmaa	922	66	14,7	1,1	6275
Ahvenanmaa	132	15	11,2	1,2	1180
Pohjanmaa	620	83	9,0	1,2	6915
Keski-Pohjanmaa	201	27	8,6	1,1	2340
Päijät-Häme	525	83	8,4	1,3	6280
Kanta-Häme	471	72	8,2	1,3	5737
Satakunta	556	99	7,4	1,3	7497
Pohjois-Savo	608	110	7,3	1,3	8364
Varsinais-Suomi	1225	263	7,0	1,5	17562
Etelä-Savo	262	37	6,5	0,9	4032
Pohjois-Karjala	319	56	6,2	1,1	5126
Pohjois-Pohjanmaa	815	175	5,7	1,2	14316
Kainuu	133	20	5,8	0,9	2276
Kymenlaakso	314	77	5,1	1,3	6179
Pirkanmaa	916	282	4,7	1,5	19362
Keski-Suomi	434	110	4,8	1,2	9033
Uusimaa	3749	1390	4,4	1,6	85727
Etelä-Karjala	227	49	4,9	1,1	4631
Lappi	243	46	4,0	0,7	6159
Yhteensä	12674	3060	5,8	1,4	218991

Ruoka-alan työllisyys ja arvonalisäysvaikutukset maakunnissa 2021

- Määrällisesti eniten ruoka-alan työllistää ja kerryttää arvonalisäystä Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakunnissa.
- Uudellamaalla merkittävimmät toimialat ovat kauppa, ravitseminen ja elintarvikkeiden valmistus. Suuri väestömäärä tarvitsee eniten ruokaa. Etelä-Pohjanmaalla maatalous ja elintarviketeollisuus ovat voimissaan.
- Suhteellisesti ruoka-ala luo eniten arvonalisäystä Pohjanmaan ja Hämeen maakunnissa sekä Ahvenanmaalla. Suurin merkitys ruoka-alalla on Etelä-Pohjanmaan maakunnassa, jossa ruoka-alan välitön ja välillinen vaikutus maakunnan työllisyyteen ja arvonalisäykseen 18 ja 16 prosenttia

Toimialojen merkitys eri maakunnissa vuonna 2021 ^{1/4}

- **Elintarviketeollisuuden** merkitys eri maakunnissa vaihtelee eniten. Etelä-Pohjanmaalla sen kokonaisvaikutukset arvonlisäykseen olivat 8,1 ja työllisyyteen 7,9 prosenttia. Vastaavat pienimmät prosentit olivat Lapissa 0,6 ja 0,9 prosenttia.
- **Maatalouden** vaikutus on suhteellisesti suurinta arvonlisäykseen ja työllisyyteen Etelä-Pohjanmaalla 6,8 ja 8,6 prosenttia. Vähämerkityksisin se on Uudenmaan taloudessa, jossa arvonlisäysvaikutus on 0,4 ja työllisyysvaikutus 0,6.
- **Ravitsemistoiminnan ja elintarvikkeiden vähittäiskaupan** suhteelliset merkitykset eri maakunnissa olivat lähimpänä toisiaan. Tämä on luonnollista, koska nämä toimialat huolehtivat ruuan saatavuudesta eri puolilla Suomea.

Toimialojen merkitys eri maakunnissa vuonna 2021 ^{2/4}

- **Ravitsemistoiminnan** kokonaisvaikutus maakunnan arvonlisäykseen on suurin Ahvenanmaalla (2,1 %) ja pienin Keski-Pohjanmaalla (1,1 %). Työllisyydessä suurin vaikutus Päijät-Hämeessä (3,8 %) ja pienin Satakunnassa (1,2 %).
- **Elintarvikkeiden vähittäiskaupan** merkittävin vaikutus on työllisyydessä Etelä-Savossa (2,4 %) ja vähäisin Pohjanmaalla (1,6 %). Sen vaikutus arvonlisäykseen on suurin Keski-Pohjanmaalla (1,8 %) ja vähäisin vaikutus Pohjanmaalla (1,2 %).

Toimialojen merkitys eri maakunnissa vuonna 2021 ^{3/4}

- **Tukkukauppa** on keskittynyt Uudellemaalle, jossa sen osuus työllisyydestä on 1,4 ja arvonlisäyksestä 1,6 prosenttia. Pienimmät osuudet ovat Lapissa: työllisyydestä ja arvonlisäyksestä molemmissa 0,3 prosenttia
- **Kalatalous ja vesiviljely** on pieni toimiala muiden joukossa. Sen arvonlisäys- ja työllisyysvaikutus on suurin Ahvenanmaalla, 1,7 ja 1,3 prosenttia. Pienin Kanta-Hämeessä 0,01 ja 0,01 prosenttia

Ruoka-alan toimialojen merkitys maakunnissa vuonna 2021 (4/4)

- **Ruoka-ala** on tärkeä joka maakunnassa. Määrällisesti sen koko on verrannollinen maakunnan väkilukuun. Useampi suu ruokittavana. Uusimaa, Pirkanmaa, Varsinais-Suomi
- Suhteellisesti ruoka-ala on tärkein maakunnissa, joissa maatalous ja elintarviketeollisuus ovat ruoka-alan suurimmat työllistäjät ja arvonlisäyksen kerryttäjät. Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Ahvenanmaa, Kanta-Häme, Satakunta, Pohjois-Savo

Ruoka-alan verovaikutukset koko maassa ja maakunnissa

Eero Vatanen
vieraileva tutkija, Itä-Suomen yliopisto,
Karjalan tutkimuslaitos

Ruoka-alan veroja kertyy arvonlisäyksen palkka- ja yritystulojen lisäksi välituotehankintojen tuoteveroista sekä kuluttajan maksamasta ALV:sta.

Välituotekäyttö

- > Tavara- ja palveluhankintoihin sisältyy **tuoteveroja**

Arvonlisäys

Palkat

- > Palkansaajan **ansiotulovero** ja **sosiaaliturvamaksut**
- > Työnantajan **sosiaaliturvamaksut**

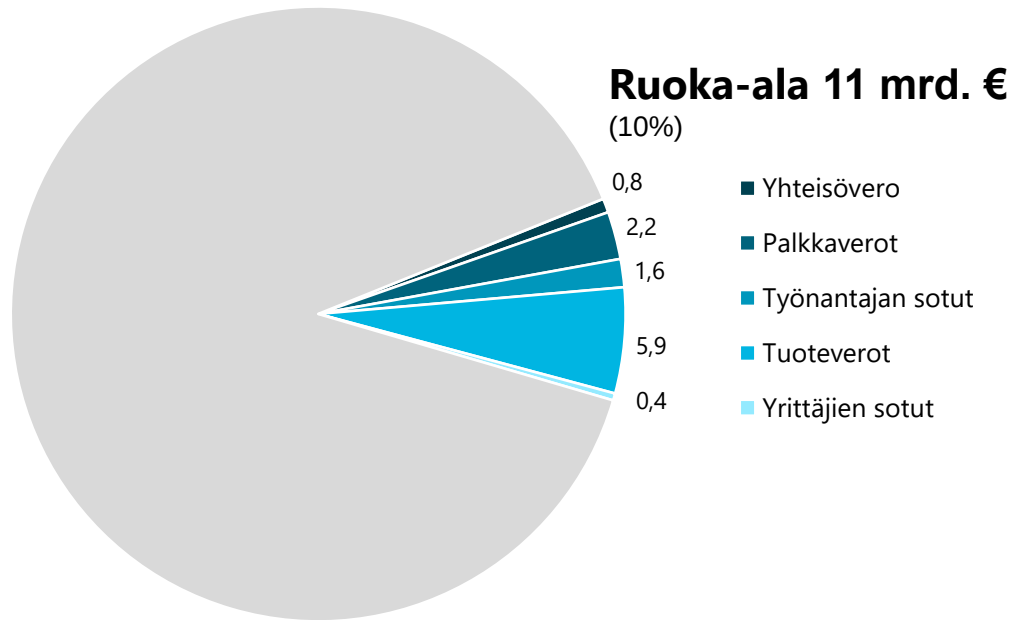
Toimintaylijäämä

- > Yritysten **tulovero** (yhteisövero)
- > Yrittäjän **sosiaaliturvamaksut**
- > YLE vero

- > Kuluttaja maksaa tuotteista **ALV:n**

Ruoka-alan verot ovat 11 miljardia euroa eli noin 10 prosenttia kaikista veroista ja veroluonteisista maksuista

Verot 108 mrd. €
(koko maa)

- Veroja ja veroluonteisia maksuja ruoka-alalla kertyy noin 11 miljardia euroa. Palkka- ja yritysverojen (3 mrd. euroa) lisäksi mukaan on luettu tuoteverot (valmisteverot ja kulutuksen arvonlisäverot yht. 6 mrd. euroa) sekä sosiaaliturvamaksut (2 mrd. euroa).
- Ruoka-alalta kerättävistä veroista ja veroluonteisista maksuista suurimman osan saa valtio ennen kaikkea tuoteveroina. Maakuntiin jää suurin osa palkansaajien tuloveroista kunnallisverona sekä osa yritysveroista.
- Kuntaan jäävä kiinteistövero ei ole laskelmassa mukana. Maatalouden tuotantorakennusten ja maapohjan osalta se on 16,5 milj. euroa.

Ruoka-alan verovaikutukset maakunnissa

- Arvioitiin palkoista ja yritystulosta maksetut verot ja sosiaaliturvamaksut
- Palkoista maksettujen verojen ja sosiaaliturvamaksujen määrät arvioitiin keskipalkkojen, Veronmaksajain keskusliiton veroluonteisten maksujen laskurin, valtion tuloveron määräytymistaulukoiden ja eläke- ja muiden sosiaalivakuutusmaksujen prosenttiosuuksilla.
- Toimialan yritysten yhteisöverot koko maassa jaettiin maakuntiin maakuntien toimialan ja koko maan toimialan toimintaylijäämien suhteella.
- Maakunnista arvioitiin vain välittömät veroluonteiset maksut.
- Palkka- ja yritysveroista maakuntiin jäi keskimäärin 56 prosenttia

Ruoka-alan välittömät veroluonteiset maksut (milj. euroa)

maakunnittain vuonna 2021

	Palkansaajaverot maakuntaan	Palkansaajaverot valtiolle	Yhteisöverot maakuntaan	Yhteisöverot valtiolle ¹	Veroista maakuntaan %	Sosiaaliturva- maksut ²	Kaikki yhteensä
Uusimaa	221	115	40	81	57	655	1112
Varsinais-Suomi	55	24	8	19	60	184	289
Pirkanmaa	48	20	6	15	61	160	249
Etelä-Pohjanmaa	40	19	5	53	39	111	227
Pohjois-Pohjanmaa	37	18	5	13	57	128	201
Pohjanmaa	25	11	3	39	36	84	163
Pohjois-Savo	27	12	4	10	59	92	145
Satakunta	24	10	3	8	60	83	128
Päijät-Häme	24	11	5	10	57	78	128
Kanta-Häme	24	11	3	8	59	73	120
Kymenlaakso	17	8	11	22	48	53	111
Keski-Suomi	19	8	4	8	59	70	109
Lappi	11	5	2	4	58	58	81
Pohjois-Karjala	15	6	2	5	59	51	80
Etelä-Karjala	13	6	1	3	61	42	66
Etelä-Savo	10	4	2	4	59	43	63
Keski-Pohjanmaa	8	4	1	3	57	41	57
Ahvenanmaa	5	2	1	3	55	34	45
Kainuu	5	2	1	2	57	34	44
Yhteensä	629	297	107	311	56	2076	3419

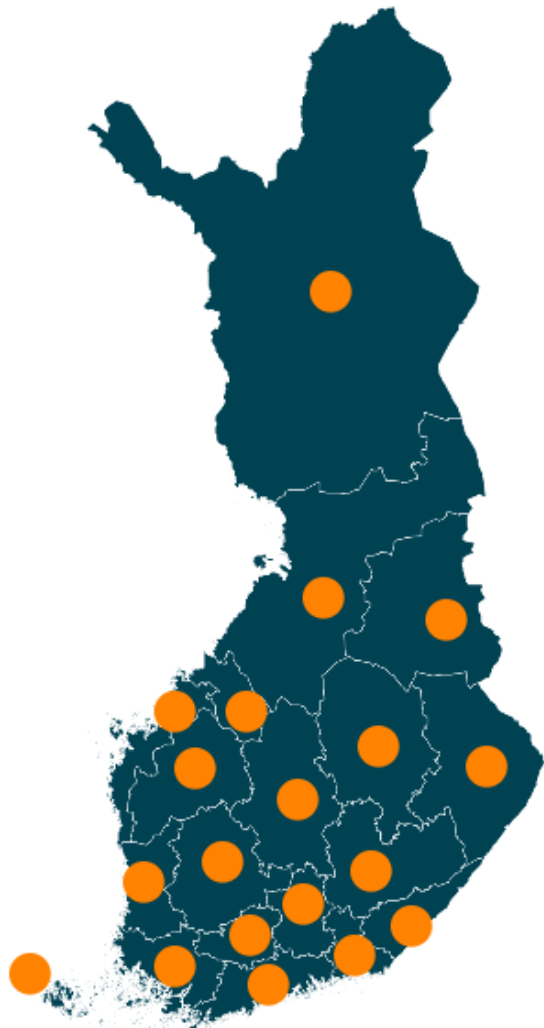
¹ Sisältää yhteisöveron lisäksi yrittäjien yleisradioveron sekä maatalouden yrittäjien pääomaveron

² Sisältää sekä työnantajien että työntekijöiden eläke- ja sosiaaliturvamaksut

Luken tiedotteen ohessa on julkaistu karttaesitys, jossa on tarkemmin avattu ruoka-alan alueellisia vaikutuksia

Tutustu ruoka-alan merkitykseen työllistäjänä ja arvonlisäyksen kerryttäjänä eri alueilla Suomessa

Klikkaa kartasta tarkempiin tietoihin!

Tutustu ruoka-alan merkitykseen työllistäjänä ja arvonlisäyksen kerryttäjänä eri alueilla Suomessa

Klikkaa kartasta tarkempiin tietoihin!

Kainuu

Ruoka-ala työllistää maakunnassa välittömästi 2 314 henkeä ja välillisesti 326. Ruoka-alan osuus maakunnan työllisistä on 7,8 %. Välittömästi ruoka-ala työllistää maataloudessa (897 henkeä), kaupassa (676 henkeä), ravitsemistoiminnassa (499) ja elintarviketeollisuudessa (175 henkeä). Kalatalous ja vesiviljely työllistää välittömästi 67 henkeä.

Arvonlisäystä ruoka-ala tuottaa maakunnalle välittömästi 133 ja välillisesti 20 milj. euroa. Tämä on noin 6,7 % koko maakunnan arvonlisäyksestä. Ruoka-ala tuottaa välitöntä arvonlisäystä maataloudessa (61 milj. euroa) kaupassa (35 milj. euroa), ravitsemistoiminnassa 54 (milj. euroa) ja elintarviketeollisuudessa (10 milj. euroa). Kalatalouden ja vesiviljelyn välitön arvonlisäys on 5 milj. euroa.

**Selvitys julkaistaan toukokuun lopussa
osoitteessa luke.fi, ja se lähetetään
webinaariin osallistuneille.**